

Hva er LVK?

- 160 kommuner som er vertskap for vannkraftutbygging
- Ble stiftet i 1978
- Ivaretar medlemskommunenes interesser i alle spørsmål om kraftutbygging; kraftinntektene, naturmiljøet, arbeidsplasser mv.
- Tar ikke stilling for eller mot vannkraftutbygging
- Partipolitisk nøytral

Kraftlinjer: Behov for lovpresisering!

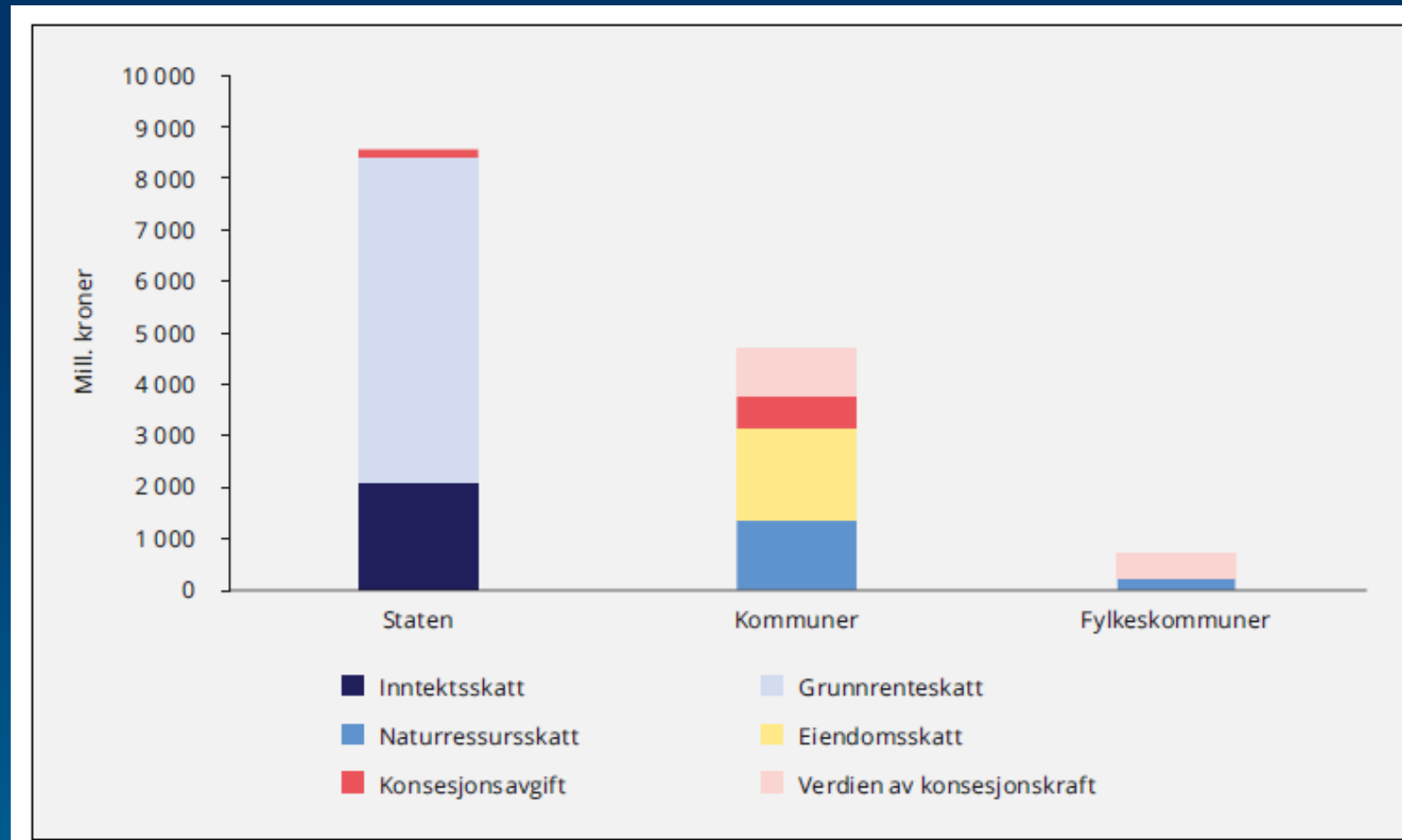
1. Presisere at det er *eier av anlegget*, og ikke *grunneier* som skal betale skatt på grunn under kraftlinjen
 - Borgarting lagmannsretts dom i Statnetts søksmål mot kommunene : både Statnett og grunneier er skattepliktig for grunn
 - Lagmannsretten skriver at den selv mener det gir en dårlig regel, s. 32
 - *«Dersom grunneier blir ansvarlig for den del av eiendomsskatten utløst av anlegget som faller på grunnen, vil langt flere subjekter bli debitorer for eiendomsskatten enn om Statnett er eneste debitor for hele anlegget. Dette er et tungtveiende reelt hensyn for at Statnett bør være eneste debitor. [...]*
 - *I den utstrekning grunneier stilles overfor en skattekostnad som tidligere erstatningsfastsettelse ikke har tatt høyde for, kan dette virke konfliktdrivende og utløse krav om etterskjønn.*
 - *Selv om det derfor er tungtveiende grunner som tilsier at Statnett burde være eiendomsskattepliktig alene for den skatt som utløses av dets ledningsnett,*
 - *.....finner lagmannsretten ikke at dette gir grunnlag for å fravike det lagmannsretten oppfatter som lovens løsning, nemlig at grunneier og Statnett begge er debitorer for den eiendomsskatten som utløses av ledningsnettet. En endring må det være opp til lovgiver å beslutte.» (Understreket her)*

Hvordan fordeles vannkraftformuen? – Hvem får hva?

- **Eierinntekter**
 - Utbytte til **staten** som eier av Statkraft
 - Utbytte til **eierkommunene** som eier lokale og regionale kraftverk
- **Skatteinntekter**
 - Naturressursskatt til **fylkes- og vertskommunene**
 - Eiendomsskatt til **vertskommunene**
 - Overskuddsskatt (inntektsskatt /selskapsskatt) til **staten**
 - Grunnrenteskatt til **staten**
- **Konsesjonsinntekter**
 - Konsesjonsavgifter til **vertskommunene og staten**
 - Konsesjonskraft til **vertskommunene og fylkeskommunene**
 - Næringsfond til **vertskommunene**

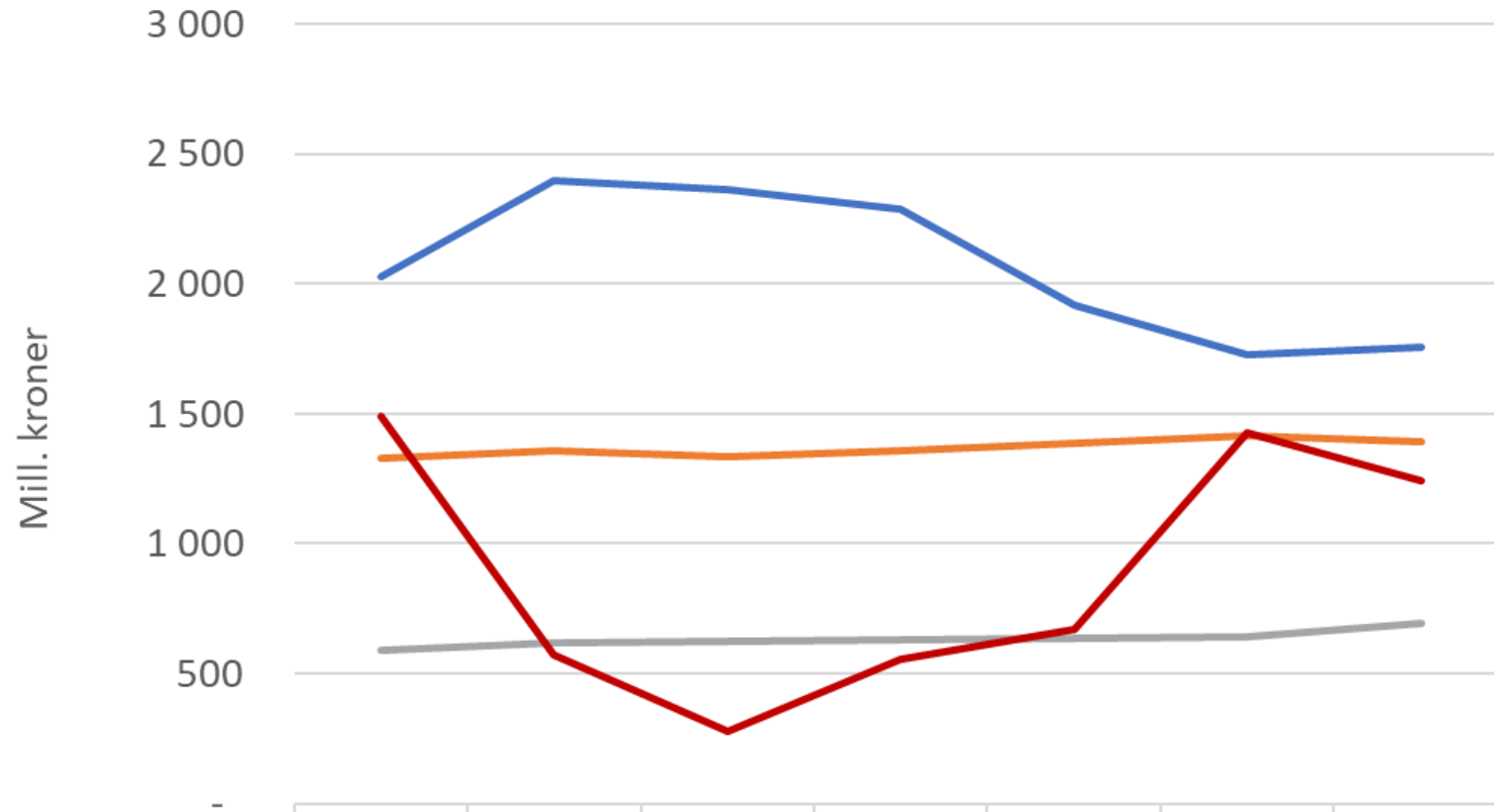
Fordelingen av kraftskatter og -avgifter

Figur 4.6 Fordeling av skatteinntekter fra kraftforetak for inntektsåret 2017. Mill. løpende kroner

Kilder: Statistisk sentralbyrå, Skattedirektoratet og utvalget.

Vertskommunenes inntekter - utvikling

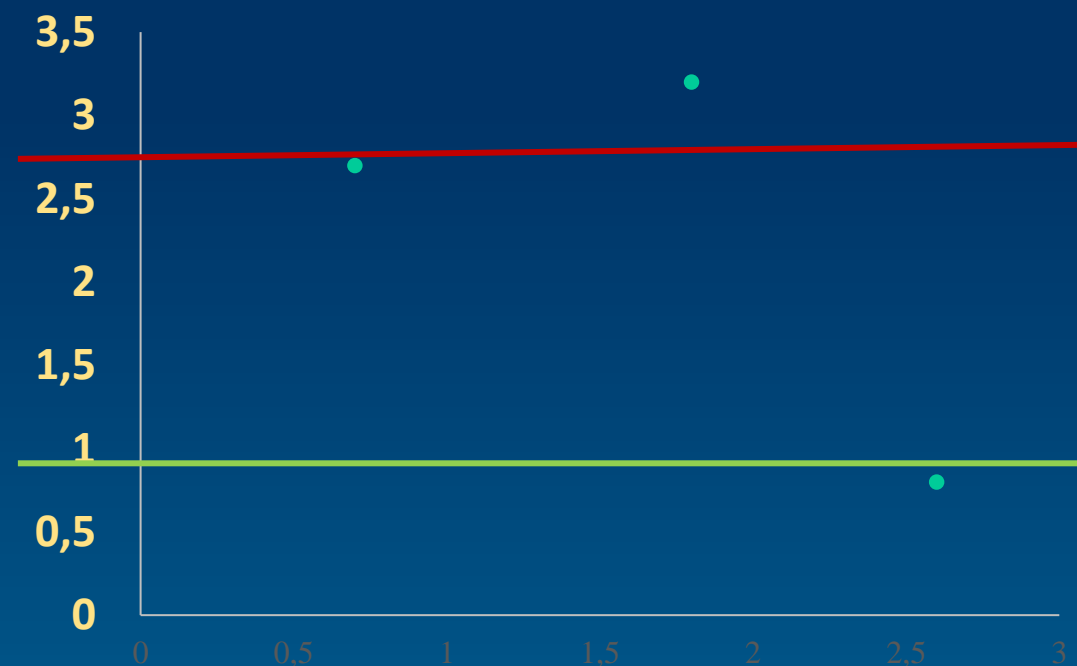
	2010	2014	2015	2016	2017	2018	2019
— Eiendomsskatt - skatteår	2 030	2 400	2 360	2 290	1 920	1 730	1 757
— Naturressursskatt	1 330	1 359	1 332	1 355	1 389	1 418	1 390
— Konesjonsavgift	588	619	627	631	636	640	692
— "Verdien av konesjonskraft"	1 488	572	281	553	673	1 428	1 243

Minimums- og maksimumsverdi

- Eiendomsskatteloven § 8B-1 (4):

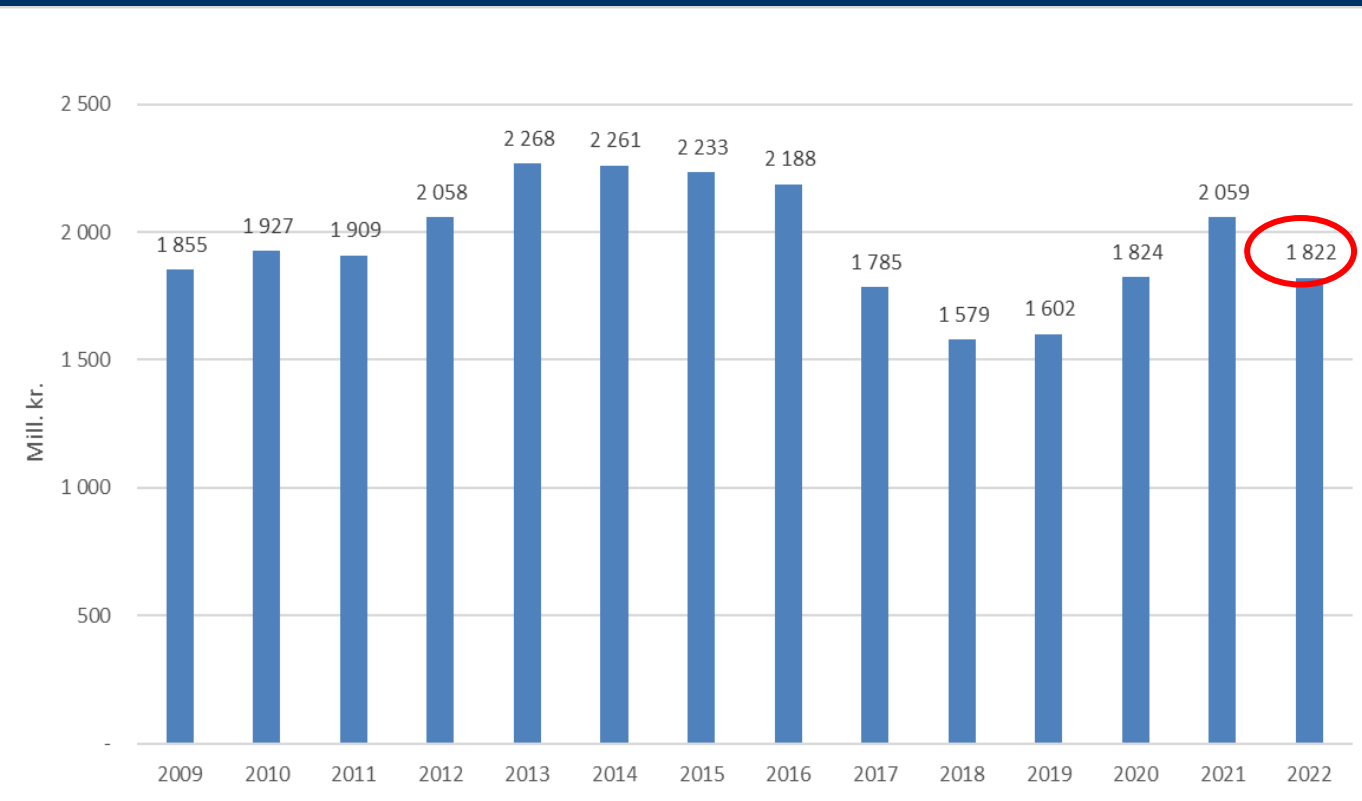
«Verdet (taksten) av anlegg som nemnt i skatteloven § 18-5 første leden skal ikkje setjast lågare enn **kr 0,95/kWh** eller høgare enn **kr 2,74/kWh** av 1/7 av grunnlaget for anlegget si samla produksjon av elektrisk kraft for inntektsåret og dei seks foregåande åra. Har kraftanlegget vore i drift i færre enn sju år, vert gjennomsnittet for desse åra lagt til grunn for utrekninga.»

Min og maks.

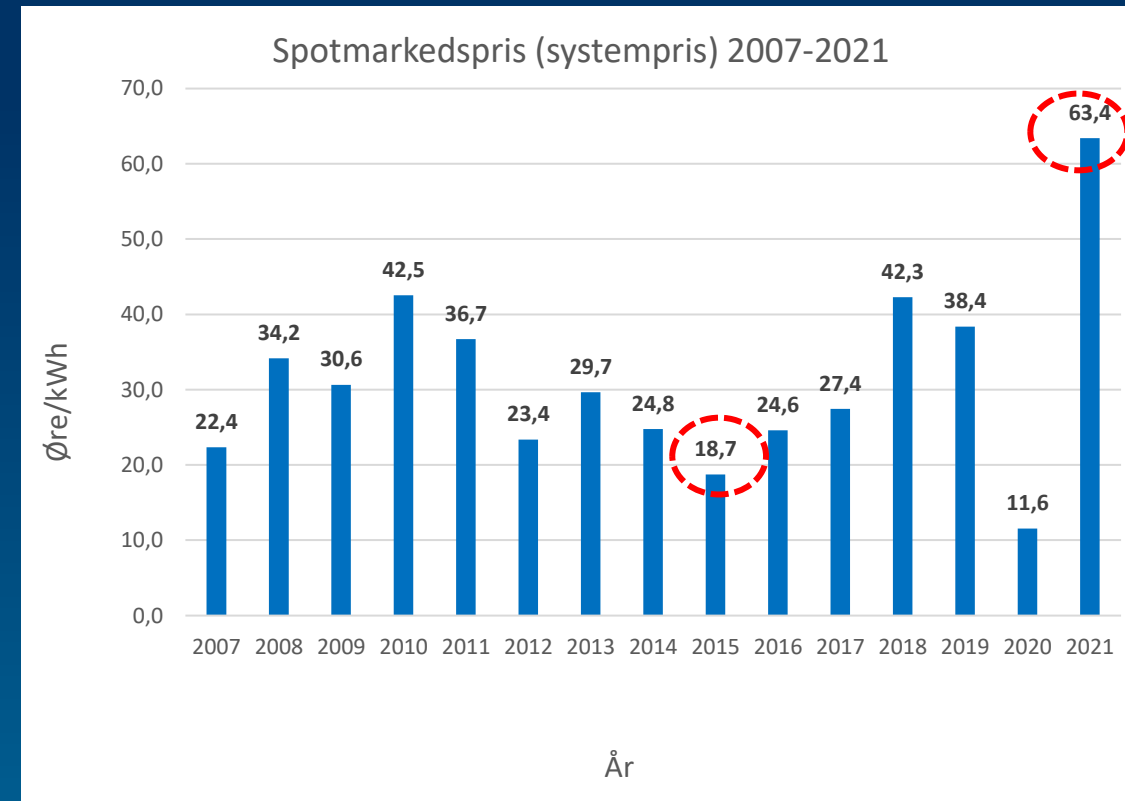

Sammenheng: Eiendomsskattelinntekt og Kraftpris

Eiendomsskattelinntekter t.o.m 2022

Kraftprisene frem t.o.m 2021

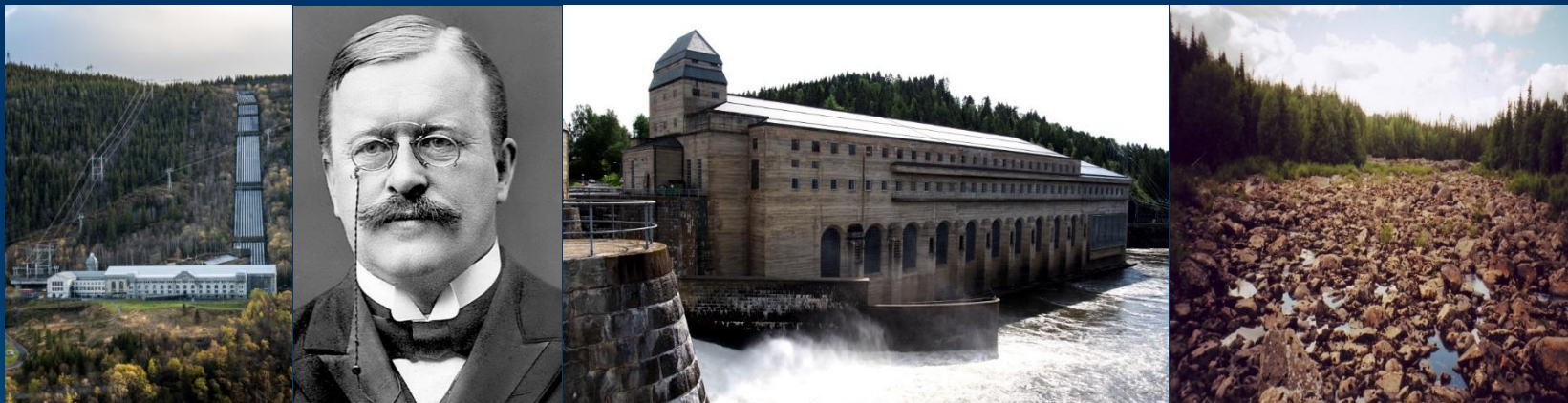

NATURRESSURSSKATT

Naturressursskatten bør verdisikres

- Skattesats på 1,1 øre/kWh til kommunen + 0,2 øre/kWh til fylkeskommunen, har stått uendret siden 1997
- Løpende realverdi reduseres i takt med inflasjon
 - Ca -700 mill kr fra 1997
- LVKs forslag:
 - stoppe videre fall i realverdi
 - Verdisikring for fremtiden
 - UT AV INNTEKTSUTJEVNINGEN
 - (Birkenes kommuner sitter igjen med 5% av naturressursskatten!)
- Kraftselskapene kan trekke fra skatten krone for krone i selskapsskatten. Derfor anses naturressursskatten som kommunenes andel av selskapsskatten.

KONSESJONSORDNINGENE

De Castbergse konsesjonslover

- *«Man skal til det yderste utnytte anledningen til at søke at styrke disse mer avsidesliggende og karrig utstyrte distrikter ved at la dem få en rundelig andel i de værdier som skapes indenfor deres grænser(..) Man tar værdierne ut av distrikterne og fører dem på tråd ned til industricentrene og byerne, tømmer bygderne, tømmer landdistrikterne, særlig fjeldbygderne, får deres værdier uten vederlag, og det er absolut uriktig.»*

Hva er konsesjonskraft?

- Lovbestemt rettighet for vertskommuner til en andel av kraftproduksjonen til selvkost
- Fremgår også som et vilkår i konsesjonen
→ Konsesjonskraft
- Loven: «Avgitt kraft kan kommunen nytte etter eget skjønn.»
- Vesentlige spørsmål:
 - Mengden hver kommune får
 - Prisen kommunen må betale

Mengde

- «... inntil 10 % av den for hvert vannfall innvunne økning av vannkraften»
- Kan likevel ikke ta ut mer enn kommunens behov til «alminnelig forsyning»:
 - Ekskludert kraftkrevende industri mv.
- Tildelt mengde = øvre grense

Hva er omfanget av konsesjonskraftordningen?

- Vannkraftproduksjon Norge: 150 TWh
 - 150 000 GWh
- Tildelt konsesjonskraft: 8,7 TWh
 - 8700 GWh
- Kommunens uttak begrenset til behovet for **alminnelig elforsyning** i kommunen
- Vertskommunene får ca. 5 TWh
- Overskytende kraft går til fylkeskommunen

Hva er konsesjonsavgifter?

- Lovbestemt rettighet for vertskommunene
- Konsesjonsavgifter er årlige avgifter som en kraftverkseier plikter å betale til kommunene som blir berørt av en regulering eller utbygging
- Miljøavgift

Angrep på disse ordningene

- Utvalget flytter 4 milliarder kroner årlig fra kommunesektoren til staten
- Utvalget fjerner en av grunnpilarene i vårt vannkraftregime – samfunnskontrakten med de kommuner som har avstått sine naturressurser til storsamfunnet
- Utvalget bryter med en hundreårig tverrpolitisk tradisjon
- Utvalgets forslag skaper en ny barriere for vår fornybar- og klimapolitikk
- De investorer utvalget skulle tilgodese, sier feil medisin er foreskrevet

Energimeldingen (2016) og konsesjonskraft

- *«Ordningene med konsesjonskraft og -avgifter gir ikke optimale insentiver til en samfunnsmessig rasjonell utnyttelse av vannressursene.»*
- *«Ordningene kan være til hinder for at gode opprustnings- og utvidelsesprosjekter blir realisert.»*
- Vannkraft fører til naturinngrep. Meldingen setter i spill en mer enn hundre år gammel samfunnskontrakt med de distrikter som avstår sine naturressurser til storsamfunnet

LVK's syn

- Konesjonskraft utgjør ca. 4 % av den samlede kraftproduksjonen,
- i meldingen vises til at ordningen gir **betydelige** inntekter til kommunene
- Hvilket adjektiv skal jeg bruke om de resterende 96 %
- som går til stat og eierkommunene?

NVE

LANGSIKTIG KRAFTMARKEDSANALYSE 2021 – 2040

FORSTERKET KLIMAPOLITIKK
PÅVIRKER KRAFTPRISENE

Oktober 2021

NVE oktober 2021

- *«Analysen vår viser at kraftprisnivået i Norge vil bli høyere framover enn det vi har sett historisk. To viktige grunner til dette er økt utvekslingskapasitet mellom Norden og Europa og at vi legger til grunn vedvarende høye CO2-priser. Prisnivået i årets analyse ligger rundt 10 øre/kWh høyere gjennom hele analyseperioden enn det vi anslo i fjorårets langsiktige kraftmarkedsanalyse.»*
- *«Dersom kraftprisene blir for høye, vil dette begrense forbruksutviklingen. I basisscenarioet i årets analyse anslår vi at årlig kraftpris i Norge vil være 50 øre/kWh i gjennomsnitt i 2040, noe som er høyere enn det nivået vi har hatt historisk.»*

Europower Energi

- **2019**
- Samlet verdi av kraftproduksjonen i 2019: 5,29 milliarder euro
- Gjennomsnittlig eurokurs i 2019: 9,85 kroner
- Samlet verdi i kroner: **52,1 milliarder**
- **Systemprisen= 38,94 euro/MWh**
- **2020**
- Samlet verdi av kraftproduksjonen i 2020: 1,89 milliarder euro
- Gjennomsnittlig eurokurs i 2020: 10,34 kroner
- Samlet verdi i kroner: **19,5 milliarder**
- **Systemprisen= 10,93 euro/MWh**

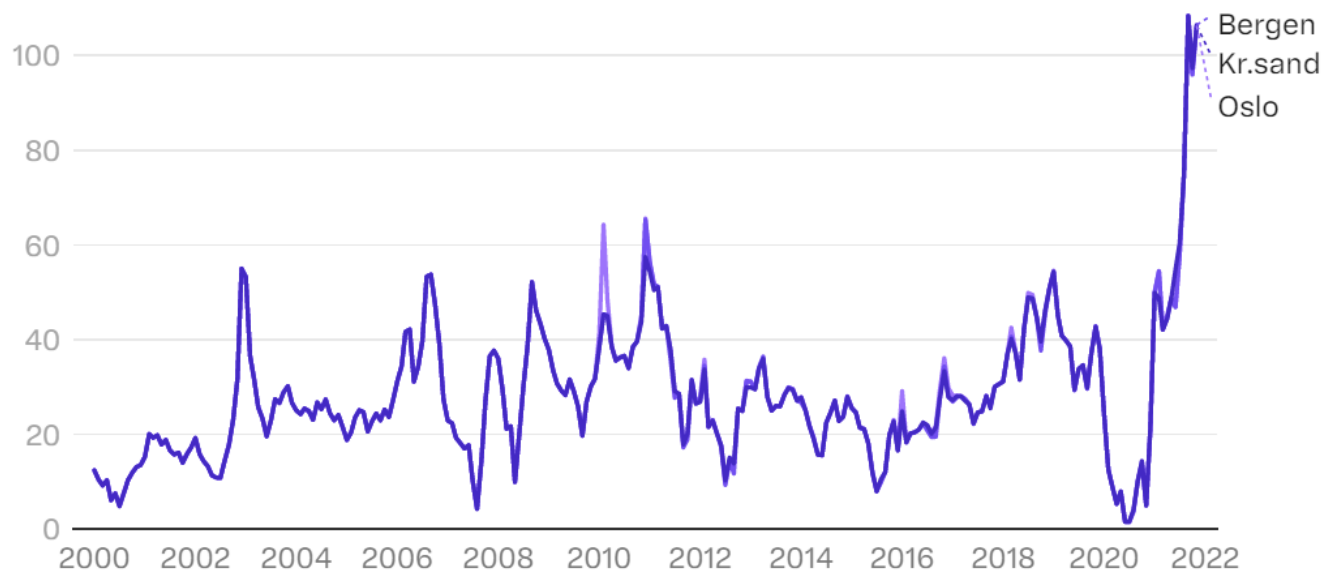
2021

– Systempreisen= 62,31 euro/MWh

Strømprisen 2021

Månedlig strømpris 2000-2021

Øre per kilowatttime

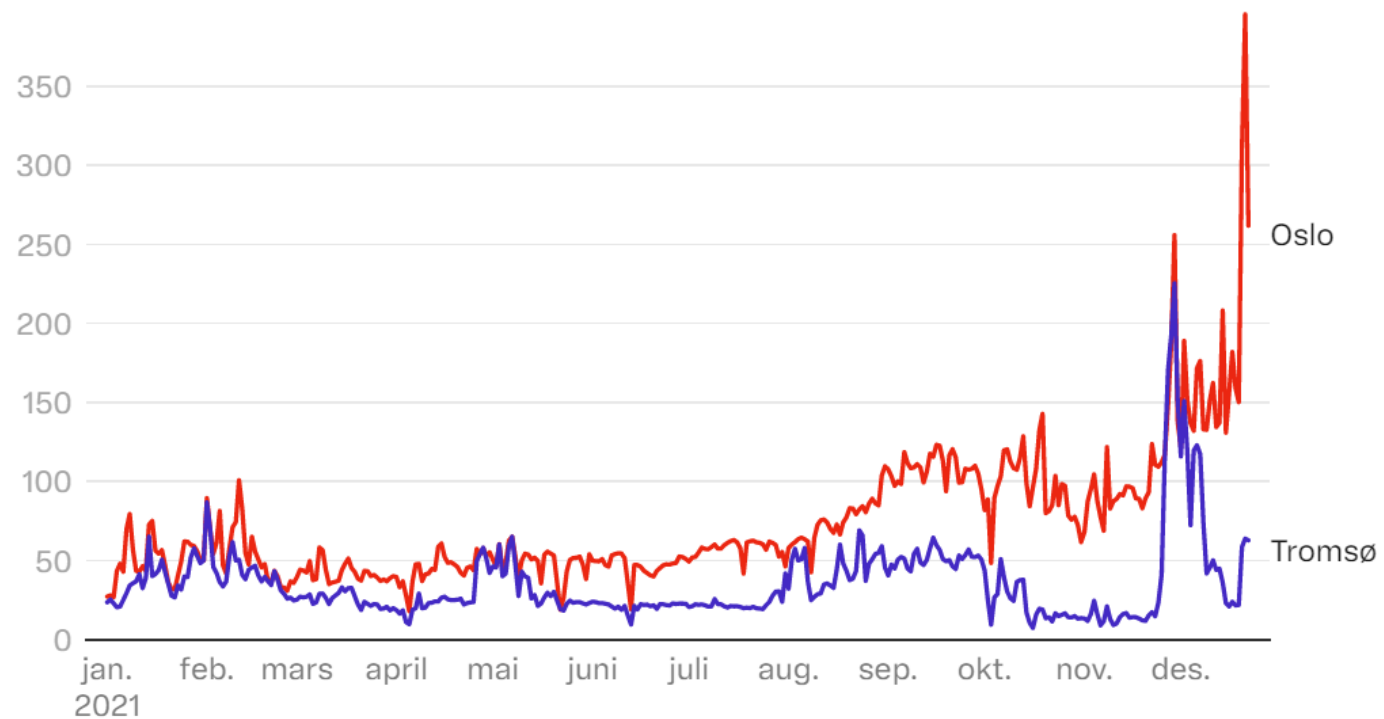
Kilde | Nord Pool

Strømpris per måned 2021

Strømprisen så langt i 2021

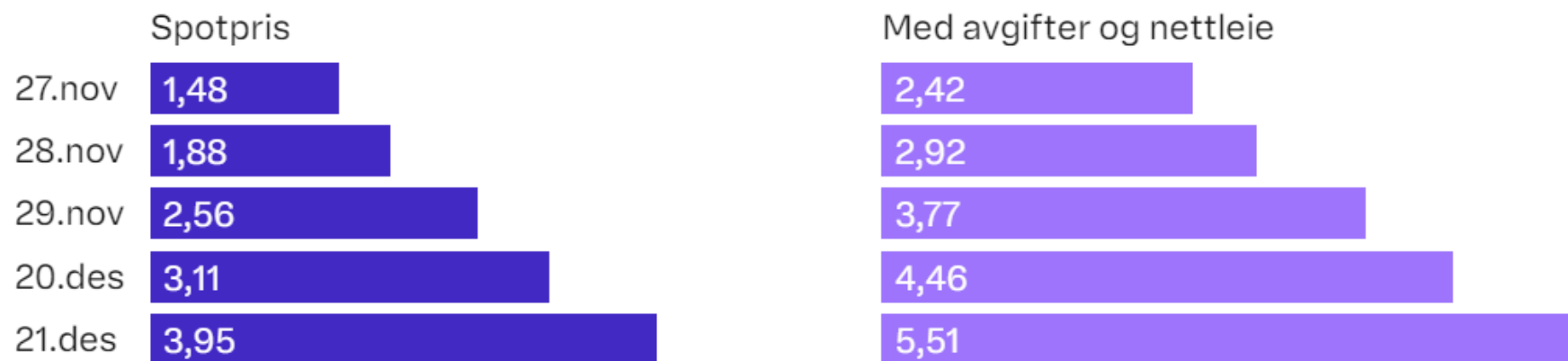
øre per kilowatttime

Strømprisrekorder – hvor mye utgjør avgifter og nettleie?

Stadig nye prisrekorder i vinter

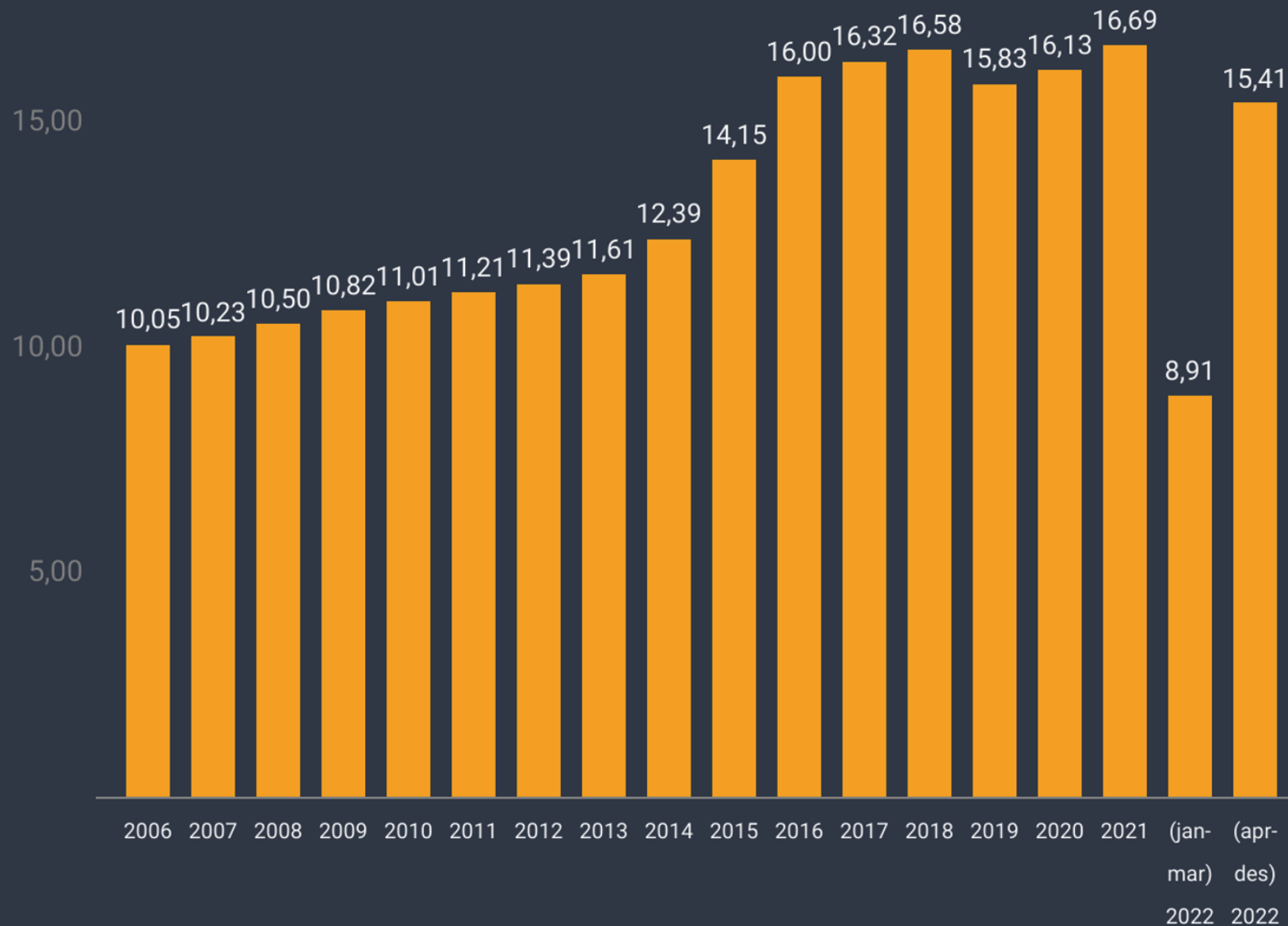
Døgnpris, kroner per kilowatttime

Forutsetninger totalpris: Enova-avg. 1 øre kwt, elavg. 16,69 øre, nettleie 28 øre, 25 pst. mva.

Kilde | Nord Pool

Elavgift 2006-2022 (øre / kWh)

Grafikk: Energi Norge

Forbruket i Norge sammenlignet med andre nordiske land

NORDISK KRAFTFLYT

NORDISK KRAFTBALANSE

IMPORT OG EKSPORT

PRODUKSJON OG FORBRUK

FYLLINGSGRAD PER PRISOMRÅDE

KRAFTSITUASJONEN

FREKVENNS														
50.20														
50.00														
49.80														
20:40	20:41	20:42	20:43	20:44	20:45	20:46	20:47	20:48	20:49	20:50	20:51	20:52	20:53	20:54
					SE	DK	NO	FI	EE	LT	LV			Total
PRODUKSJON					22 848	6 004	18 761	7 983	661	629	500			57 387
	Kjernekraft				6 410	-	-	2 802	-	-	-			9 212
	Vann				9 633	-	17 058	1 420	-	265	374			28 749
	Varme				1 622	2 063	78	2 661	645	44	20			7 133
	Vind				4 682	3 941	1 625	971	17	231	9			11 476
	Annet				501	-	-	129	-	89	98			816
FORBRUK					18 430	4 475	18 221	11 019	1 116	1 515	889			55 665
NETTO UTVEKSLING					-4 418	-1 529	-540	3 036	454	886	389			-1 722

03.01.2022 20:55

Skrinlegging av sjøkabelen NorthConnect

- Nationen 29. desember 2021
- Denne veka gjennomførte finansminister Trygve Slagsvold Vedum det Senterpartiet sa i valgkampen og som også står i Hurdalsplattforma, at sjøkabelen NorthConnect, som var planlagt å gå frå Eidfjord til Skottland, ikkje kjem til å få konsesjon. Prosjektet skal gravleggast.

Kraftflyt

22. januar 2022

21.02.2022

Uttale fra LVKs landsstyre 6. januar 2022

- *«Strømprisene i Norge har i vinter vært ekstreme og uakseptabelt høye. Vår vannkraft har vært og skal være et grunnleggende felles gode for det norske folk og næringsliv. Som Europas største vannkraftprodusent med større produksjon enn forbruk og med muligheter for å lagre fornybar energi som ingen andre, må det snarest treffes tiltak som viderefører vannkraften som et nasjonalt gode. I dette ligger at flaskehals-problemene som har ført til store prisforskjeller innenlands finner en løsning ved et styrket strømnett mellom landsdelene.*
- *Sammenbruddet i det europeiske energimarkedet som vi er en del av, skyldes et sammentreff av geopolitiske (russisk gass), klimapolitiske og værmessige forhold. Disse årsaksfaktorene er verken kortsiktige eller forbigående, og det er grunn til å frykte at ekstreme strømpriser vil kunne inntreffe igjen. Bostøtte og andre sosiale ordninger kan være positive mottiltak, men er på lengre sikt uegnet som varige virkemidler mot de strukturelle drivkrefter som er nevnt.*
- *Vi vil peke følgende mulige løsninger som bør utredes nærmere:*

1. Statlige avgifter bør avpasses prisnivået i ekstreme situasjoner

Det er krevende å opprettholde et høyt avgiftsnivå gjennom el-avgiften og merverdiavgiften på toppen av ekstreme markedspriser på strøm, særlig nå avgiften øker med økende priser. Vi er uenige når Finans-departementet begrunner et nei til ytterligere avgiftsendringer med statsstøtte-reglene i EØS-avtalen. Verken private borgere, ideelle og allmennyttige organisasjoner eller bedrifter som gartnerier o.l. uten internasjonal konkurranse omfattes av statsstøttereglene. Og næringslivet for øvrig har i all hovedsak fradragsrett for inngående mva.

2. Konsesjonene for utenlandskablene må beskytte allmenne interesser

Vi mener det er grunn til å vurdere endringer i gjeldende konsesjoner for utenlandskablene. I gjeldende vilkår heter det at endringer kan foretas dersom allmenne hensyn gjør det nødvendig. Det er åpenbart at hensynet til den norske allmennheten med dagens ekstreme kraftpriser gjør det nødvendig med ny vurdering av gjeldende konsesjoner. Det bør videre gi grunnlag for egen dialog med våre kontraktsparter på kablene.

Havvind bør føres til lands i Norge

3. Det haster med en energikommisjon

Regjeringen har varslet nedsatt en energikommisjon, og det er positivt. Med vår vann- og vindkraftbaserte kraftforsyning har de kommuner som avstår sine naturressurser til storsamfunnet en sentral plass i norsk kraftforsyning. Det grønne skiftet vil stille nye krav til arealbeslag og avståelse av lokale naturverdier, og lokal aksept vil være avgjørende for gjennomføringen av klimapolitikken. Naturressurskommunene bør derfor gis representasjon i energikommisjonen.»

Regjeringens Strømpakke

Oversikt over de viktigste tiltakene i regjeringens strømpakke

- Direktestøtte til strømkundene over nettleien (med støtteandel på 55 prosent i desember og 80 prosent i januar, februar og mars): 8,9 milliarder kroner (inkl. merverdiavgift)
- Redusert el-avgift: 2,9 milliarder kroner.
- Økt bostøtte: 1,2 milliarder kroner.
- Økt støtte til studenter: 196 millioner kroner.
- Økt støtte til kommunene for merutgifter til økonomisk sosialhjelp: 400 millioner kroner.
- Støtte til ENØK-tiltak gjennom Enova: 100 millioner kroner.
- Midlertidig tilskudd til veksthusnæringen: 170 millioner kroner.

Country / Policy	Reduced energy tax / VAT	Retail price regulation	Wholesale price regulation	Transfers to vulnerable groups	Mandate to State-owned firms	Windfall profits tax / regulation	Other
Austria				☒			
Belgium	☒	☒		☒			☒
Bulgaria		☒				☒	☒
Cyprus	☒				☒		
Czech Republic	☒			☒			
Denmark				☒			
Estonia	☒			☒			
France			☒	☒	☒	☒	☒
Germany	☒			☒		☒	☒
Greece				☒	☒		
Hungary		☒					
Ireland	☒			☒			☒
Italy	☒			☒		☒	
Latvia				☒			
Lithuania		☒		☒			☒
Luxemburg				☒			
Netherlands	☒						
Norway				☒			
Poland	☒	☒		☒			
Portugal	☒		☒		☒		
Romania		☒	☒	☒		☒	
Spain	☒	☒	☒	☒		☒	
Sweden				☒			
United Kingdom		☒	☒			☒	

Kraftkommuner mener EU oppfordrer til makspris

EU-kommisjonen ikke bare aksepterer, men også oppfordrer til nasjonale strømstøttetiltak, som for eksempel makspris, mener Landssamanslutninga av Vasskraftkommunar (LVK).

NATIONEN

påvirke markedet negativt og føre til at prisen på sikt blir høyere. Det har også vært usikkerheter knyttet til hvorvidt EØS tillater strømhjelp til bedrifter.

LVK, som organiserer 160 kraftkommuner, mener dette er helt uproblematisk å få til. De foreslår en midlertidig makspris på 45 øre.

– Det er ikke sånn som jeg opplever at det ofte blir sagt – at vi ikke kan sette inn tiltak. Det er faktisk motsatt. Når markedet nå er ute av kontroll, så mener EU at det *bør* settes inn tiltak, sier Torfinn Opheim, leder av LVK og tidligere stortingsrepresentant for Arbeiderpartiet.

– Bør gjelde fra i dag

Opheim viser til hva [EU-kommisjonen](#) sa om håndtering av stigende energipriser i midten av oktober. Her heter det ifølge journalistens oversettelse:

«Generelle tiltak, som hjelper alle energiforbrukere i like stor grad, utgjør ikke statsstøtte. Slike ikke-selektive tiltak kan for eksempel være reduksjon av skatter og avgifter, en redusert sats for forsyning av naturgass, elektrisitet eller fjernvarme.»

NATIONEN

Han viser også til at EU åpner for såkalt [bagatellmessig støtte](#) til bedrifter på opptil 200.000 euro, eller omtrent to millioner kroner, over en periode på tre år. Støtte under dette beløpet regnes ikke av EU som statsstøtte, og er derfor ikke konkurransemessig problematisk.

– Beløpet er såpass “lite” at det vil ikke kunne påvirke markedet. Men det er klart at to millioner kroner vil være en enorm støtte for en bedrift, sier Opheim.

Han understreker at han mener regjeringen har gjort mye bra, og viser til de ulike ordningene rettet mot husholdninger og landbruk.

Les også: Statnett vurderer raskere utjevning av prisforskjellene

– Nå har vi et lappeteppe av ordninger, og det på tide å sortere disse og kna dem sammen til én ordning, som heter makspris og som gjelder for alle. Det er en enkel og ubyråkratisk ordning, mener Opheim.

LVK ser for seg at maksprisen skal opphøre når det ikke lenger er et pressende behov,

Argumenter for kommunale kraftinntekter

- Grunnleggende rettferdskrav at de kommuner som gir fra seg verdifulle naturressurser til storsamfunnet, skal beholde en andel av verdiskapingen.
- Verdiskapingen generelt føres ut av ressursdistriktet.
- Enhver vannkraftutbygging fører til irreversible inngrep i natur.
- Det lokale selvstyret gir rett til å råde over egne naturressurser.
- Kommunen blir fratatt de alternative verdier knyttet til miljø, fiske, turisme og friluftsliv som vassdragene representerer.
- Sentrale strøk nyter godt av markedsmekanismene, rurale strøk har sin naturkapital som egne fortrinn.

Hurdalserklæringen

- *«Sikre lokalsamfunn innflytelse over egne naturressurser som stilles til rådighet for verdiskaping, og at lokalsamfunn og fellesskapet får en rettferdig del av verdiene som skapes»*
- *«Sikre at lokalsamfunn som stiller sine naturressurser til disposisjon for utbygging, får mer igjen for det og sikres en rettmessig del av verdiskapingen, herunder gjennom endret skattlegging av vindkraft.»*